

Textová příloha

1. Konkordance vybraných ustanovení *Vladislavského zřízení zemského a Zemského zřízení z roku 1549*

<i>Vladislavské zřízení zemské</i>	<i>Zemské zřízení z roku 1549</i>	<i>Obsah Zemského zřízení z roku 1549</i>	<i>Poznámky</i>
Není obsažen	A. 1	<i>Předmluva</i>	
Není obsažen	A. 2		
Není obsažen	A. 3		
Není obsažen	A. 4	<i>Artikulové o důstojnosti, mocnosti a soudu JMK</i>	
Není obsažen	A. 5		
Není obsažen	A. 6		
Není obsažen	A. 7		
Není obsažen	A. 8		
Není obsažen	A. 9		
2	A. 10	<i>O osazování většího zemského soudu</i>	
Není obsažen	A. 11		
Není obsažen	A. 12		
1	A. 13		Změny. Upraveno postavení Rožmberků.
243	A. 14		O sedání pánů.
244	A. 15		Další z článků věnujících se sporu mezi Plavenskými a Rožmberky.
Není obsažen	A. 16		Komorní soud.
450	A. 17		Rozsáhlé změny.
12	A. 18		
478	A. 19		Povinnosti panovníka.
473	A. 20		Práva panovníka.
Není obsažen	A. 21		
Není obsažen	A. 22		
482	A. 23		Rozsáhlé změny.
Není obsažen	A. 24		Bezpečnost v zemi. Neodpovídá systematice díla.
236	A. 25	<i>O úřadech zemských</i>	
237	A. 26		Změny Dvorský soudce uveden jako úřad pro pány.
238	A. 27		

239	A. 28		Lehké změny.
240	A. 29		
242	A. 30		
444	A. 31		
246	A. 32		
247	A. 33		
481	A. 34		Lehké změny.
Není obsažen	A. 35		
Není obsažen	A. 36		Objevuje se až v edici Palackého, což je překlad latinské verze Racka Doubravského, vytvořený pro Ferdinanda I. v roce 1527. Tento článek tedy vznikl a byl začleněn do zemského zřízení až po roce 1500. Oproti původní textaci je také lehce upraven. Cílem je posílení postavení panovníka.
8	A. 37		
9	A. 38		
207	A. 39		
476	A. 40		Ustanovení týkající se české královny.
241	B. 1		
488	B. 2		Změny, posílení panovníka.
484	B. 3		
489	B. 4		
500	B. 5		
433	B. 6	<i>O volení krále JMsti.</i>	Rozsáhlé změny.
Není obsažen	B. 7	<i>O přísahě krále JMsti.</i>	
Není obsažen	B. 8		
Není obsažen	B. 9	<i>O obhajování země a práva.</i>	Jedná se o článek tvořený pouze nadpisem.
434	B. 10		
Není obsažen	B. 11		Velmi obsáhlý, nově vložený článek
Není obsažen	B. 12	<i>O neodcizování zboží od království českého.</i>	
Není obsažen	B. 13		Vychází z <i>Maiestas Carolina</i> a je lehce inspirován článkem 432 <i>Vladislavského zřízení zemského</i> .
Není obsažen	B. 14		
432	B. 15		Vychází z <i>Maiestas Carolina</i> a z převážné části z článku 432 <i>Vladislavského zřízení zemského</i> .
490	B. 16		

Není obsažen	B. 17	<i>O víře pod jednou a obojí způsobou.</i>	
Není obsažen	B. 18		
Není obsažen	B. 19		
215	B. 20	<i>O přísaze nejvyšších úředníků českých zemských.</i>	Lehké změny.
Není obsažen	B. 21		Rozepsání předchozího článku.
217	B. 22		
218	B. 23		Změny
Není obsažen	B. 24		Rozepsání předchozího článku pro hejtmana pražského hradu.
437	B. 25	<i>O přísaze purkrabí Karlštejnských a jejich úřadu.</i>	
441	B. 26		
438	B. 27		
439	B. 28	<i>O soudu zemském jak držen býti má.</i>	
440	B. 29		
441	B. 30		
441	B. 31		
441	B. 32		
441	B. 33		
441	B. 34		
441	B. 35		
442	B. 36		
443	B. 37		Lehké změny.
Není obsažen	B. 38		
Není obsažen	B. 39		Nové ustanovení upravující postavení sirotků.
Není obsažen	B. 40		
18	C. 1		Rozsáhlé změny.
Není obsažen	C. 2		
261	C. 3		
Není obsažen	C. 4		Článek 20 Rackova překladu.
26	C. 5		Změny.
27	C. 6		Změny.
5	C. 7		Změny.
Není obsažen	C. 8		Článek 33 Rackova překladu.
6	C. 9		Změny.

7	C. 10		
30	C. 11		Změny.
Není obsažen	C. 12		
Není obsažen	C. 13		
10	C. 14		Změny.
11	C. 15		Změny.
13	C. 16		
16	C. 17		
106	C. 18		
17	C. 19		
Není obsažen	C. 20		Úprava následků pohoření zemských desek.
Není obsažen	C. 21		Článek 38 Rackova překladu.
31	C. 22		
32	C. 23		
37	C. 24		Změny.
24	C. 25		
Není obsažen	C. 26		Změny. Modifikovaný článek 26 Rackova překladu.
39	C. 27		Změny.
Není obsažen	C. 28		
19	C. 29		Lehké změny.
22	C. 30		Rozsáhlé změny. Značně modifikovaný, extrémně obsáhlý článek, jeden z nejdelších v celém zřízení. Problematika exekučního řízení.
Není obsažen	C. 31		Částečná inspirace článkem 47 <i>Vladislavského zřízení zemského</i> .
20	C. 32		Rozsáhlé změny.
Není obsažen	C. 33		Článek 50 Rackova překladu.
29	C. 34		Lehké změny.
89-90	C. 35		Značně upravený kompilát článků týkajících se nemocných, upřesnění částek placených k úřadu zemských desek.
87	C. 36		
88	C. 37		
195	F. 1	<i>O kšaftech a zápisech nápadních.</i>	Změny.
Není obsažen	F. 2		Článek 190 Rackova překladu, změny.
Není obsažen	F. 3		Článek 189 Rackova překladu, změny.
Není obsažen	F. 4		Změny.
196	F. 5		
204	F. 6		Změny
Není obsažen	F. 7		
483	F. 8		Změny.

511	F. 9		Změny.
413	F.10		
105	F. 11	<i>O sirotcích a poručnících a o poručenství</i>	Rozsáhlé změny.
Není obsažen	F. 12		
510	F. 13		Postavení sirotků ženského pohlaví.
518	F. 14		Lehké změny.
506	F. 15		
525	F. 16		
513	F. 17		
514	F. 18		Lehké změny.
515	F. 19		
519	F. 20		
520	F. 21		
Není obsažen	F. 22		Tento článek do určité míry vychází ze čl. 52 a 53 <i>Vladislavského zřízení zemského</i> .
540	F. 23		Rozsáhlé změny.
524	F. 24		
480	F. 25		Lehké změny. Jedná se o ustanovení, potvrzují panovníkovo vzdání se práva odúmrti.
99	G. 4	<i>O řádu desk zemských (...) a o kladení v desky.</i>	Vybraná ustanovení o chodu zemských desek se zaměřením na možnosti vkladu.
163	G. 12		Lehké změny.
147	G. 18		
152	G. 21		
157	G. 22		Velmi obsáhlý článek.
187	G. 24		
Není obsažen	G. 25		
178	G. 38		O způsobilosti vkládat. Změny.
180	G. 39		
181	G. 40		Velmi rozsáhlé změny.
Není obsažen	H. 1		
461	H. 2		
Není obsažen	H. 3		
183	H. 4		
184	H. 5		
190	H. 6		Lehké změny.
191	H. 7		
149	H. 8		
148	H. 9		

153	H. 10		
192	H. 11		
193	H. 12		Lehké změny.
Není obsažen	Q. 21	<i>O pychu</i>	Problematika pytláčení je ve <i>Vladislavském zřízení zemském</i> také upravena, nicméně se zaměřením na procesní stránku věci a ne takto uceleně. Článek Q 21 nejspíše čerpal jistou inspiraci z článku 466 staršího zemského zřízení.
470	Q. 22		
395	Q. 30	<i>O ležení.</i>	
396	Q. 31		Rozsáhlé změny.
397	Q. 32		
398	Q. 33		Změny.
399	Q. 34		
401	Q. 35		Změny.
403	Q. 36		
405	Q. 37		
405	Q. 38		
406	Q. 39		
407	Q. 40		Změny.
408	R. 1		
409	R. 2		
411	R. 3		Změny.
414	R. 4		Změny.
415	R. 5		
416	R. 6		
417	R. 7		
418	R. 8		
419	R. 9		Lehké změny.
420	R. 10		
421	R. 11		
422	R. 12		Lehké změny.
424	R. 13		Změny.
425	R. 14		Změny.
Není obsažen	R. 15		Podmínky ležení na Pražském hradě.
Není obsažen	R. 16	<i>O hejtmanech neb hejtmanu království českého</i>	<i>Vladislavské zřízení zemské</i> o úřadu hejtmanů pojednává jenom velmi okrajově ve třech nepřevzatých ustanoveních, a to převážně ve spojitosti se zemskými škúdcí.
Není obsažen	R. 17		
Není obsažen	R. 18		
Není obsažen	R. 19		

Není obsažen	R. 20	<i>O hejtmanech krajských</i>	
Není obsažen	R. 21		
Není obsažen	R. 22		
Není obsažen	R. 23		
Není obsažen	R. 24		
Není obsažen	R. 25		
Není obsažen	R. 26		
Není obsažen	R. 27		
Není obsažen	R. 28		
Není obsažen	R. 29		
Není obsažen	R. 30		
Není obsažen	R. 31		
Není obsažen	R. 32	<i>O sedlání.</i>	K problematice sedlání a partitám věnuje článek 431 <i>Vladislavského zřízení zemského.</i>
Není obsažen	R. 33		
Není obsažen	R. 34	<i>O mordech.</i>	Velmi důkladná nová úprava.
Není obsažen	R. 35		
Není obsažen	R. 36		
Není obsažen	R. 37		
455	R. 38		
Není obsažen	S. 25	<i>O zástavách a výplatách dědin dědičných i zápisných etc.</i>	O podobné problematice pojednává čl. 146 <i>Vladislavského zřízení zemského</i> , ovšem v jiném kontextu a rozsahu.
92	S. 26		Změny.
208	S. 27		Změny.
211	S. 28		
486	S. 29		Rozsáhlé změny, založené usnesením zemského sněmu z roku 1544.
205	S. 30		
304	S. 31		
310	S. 32		
527	S. 33	<i>O věnu</i>	
543	S. 34		Lehké změny.
530	S. 35		
531	S. 36		Lehké změny.
Není obsažen	S. 37		
532	S. 38		
Není obsažen	S. 39		
533	S. 40		
535	T. 1		
95	T. 2		
198	T. 3		

199	T. 4		
110	T. 5		Lehké změny.
200	T. 6	<i>O mužích a ženách</i>	
536	T. 7		
537	T. 8		
528	T. 9		
529	T. 10		
534	T. 11		
Není obsažen	T. 12		Článek 513 Rackova překladu.
501	T. 13	<i>O pánech a služebnících.</i>	
502	T. 14		
502	T. 15		Lehké změny.
504	T. 16		Zbytek článků obsažených ve <i>Vladislavském zřízení zemském</i> vyškrtnut.
Není obsažen	T. 17	<i>O glejtích</i>	Lze zde spatřovat výrazný posun od článku 8 <i>Vladislavského zřízení zemského</i> , který právo glejtování panovníkovi upírá. Glejtům se věnují i další ustanovení, jsou však vnitřně rozporná. Je zde nicméně patrné posílení role panovníka.
Není obsažen	T. 18		
Není obsažen	T. 19		
Není obsažen	T. 20	<i>O mocech, o hrdla, cti a statků ztracení a zhoubcích zemských, o jich fedrování, o psancích a povalečích</i>	
Není obsažen	T. 21		
428	T. 22		Změny.
428	T. 23		Změny.
428	T. 24		Rozsáhlé změny.
Není obsažen	T. 25		Velmi obsáhlý článek.
Není obsažen	T. 26		
Není obsažen	T. 27		
Není obsažen	T. 28		
Není obsažen	T. 29		
Není obsažen	T. 30		
Není obsažen	T. 31		
25	T. 32		Změny.
Není obsažen	T. 33		

436	T. 34		Lehké změny.
Není obsažen	T. 35		
Není obsažen	T. 36		
Není obsažen	T. 37		
Není obsažen	T. 38		
108	T. 39		
451	T. 40		
456	U. 1		Lehké změny.
458	U. 2		Rozsáhlé změny.
460	U. 3		
552	U. 4		Rozsáhlé změny.
Není obsažen	U. 5		Článek o povalečích.
Není obsažen	U. 6		Článek o povalečích.
Není obsažen	U. 7		Článek o povalečích.
Není obsažen	U. 8		Článek o povalečích.
Není obsažen	U. 9		
Není obsažen	U. 10		
Není obsažen	U. 11		
447	U. 12		Změny.
445	U. 13	<i>O neřádných slibích a závazcích</i>	Zajímavé ustanovení, v jehož rámci lze spatřovat snad jediný odraz římského práva v obou zkoumaných zákonících. Rozebírá problematiku bezprávné výhrůžky/ vydírání (tzv. <i>vis ac metus</i>). Toto ustanovení je velmi staré a pochází z období vlády Rudolfa I. Habsburského.
446	U. 14		Rozpracování předchozího ustanovení.
Není obsažen	U. 15		
449	U. 16		Změny.
429	U. 17	<i>O službách proti Králi JMti a zemi.</i>	
Není obsažen	U. 18		Článek 557 Rackova překladu
Není obsažen	U. 19		Článek 559 Rackova překladu
Není obsažen	U. 20		Článek 560 Rackova překladu
Není obsažen	U. 21		
Není obsažen	U. 22		
Není obsažen	U. 23		Článek 562 Rackova překladu.
Není obsažen	U. 24		
Není obsažen	U. 25		Článek 558 Rackova překladu.
Není obsažen	U. 26		
Není obsažen	U. 27		
Není obsažen	U. 28		
557	U. 29		

562	U. 30		Rozsáhlé změny.
435	V. 1		
556	V. 2		
465	V. 3		
496	V. 4		
Není obsažen	V. 5		
Není obsažen	V. 6		
Není obsažen	V. 7		
Není obsažen	V. 8		
Není obsažen	V. 9		
Není obsažen	V. 10		Práva zločinců dovolávat se před popravou kněze i pro nekatolíky.
566	V. 11		Změny.
Není obsažen	V. 12		Obsaženo v <i>Policajním řádu zemském z roku 1492.</i>
Není obsažen	V. 13		
Není obsažen	V. 14	<i>O mincích.</i>	
Není obsažen	V. 15		
Není obsažen	V. 16		
Není obsažen	V. 17		
452	V. 18		Lehké změny.
454	V. 19		Rozsáhlé změny.
487	V. 20		
Není obsažen	V. 21	<i>O myslivostech</i>	<i>Vladislavské zřízení zemské</i> také obsahuje ustanovení o myslivosti, Jednotlivé články jsou však roztržštěné a problematika není rozebrána příliš podrobně.
Není obsažen	V. 22		Úprava myslivosti na komorních pozemcích, konkrétně jejich zvýšená ochrana.
551	V. 23		
553	V. 24		Rozsáhlé změny.
555	V. 25		Rozsáhlé změny.
Není obsažen	V. 26		Upravený článek 537 Rackova překladu.
571	X. 14	<i>O Židech.</i>	Změny.
Vybraná ustanovení o moci panovníka, Vladislavské zřízení zemské			
3	Není obsažen		Základní články <i>Vladislavského zřízení zemského</i> o zemském soudu. Základní myšlenka tohoto článku je převzata a zcela přepracována v článku B. 38.
4	Není obsažen		

471	H. 30		Kapitola Milosti královské z <i>Vladislavského zřízení zemského</i> , upravující některé základní státoprávní otázky. Zde např. oproti inspiračnímu článku výrazně rozpracované ustanovení o možnosti pohánět panovníka.
472	I. 33		
473	A. 20		Konkordance již provedena.
474	Není obsažen		
475	E. 18		
476	A. 40		Konkordance již provedena.
477	O. 9		
478	A. 19		Konkordance již provedena.
479	Není obsažen		
480	F. 25		Konkordance již provedena. Vzdání se práva odúmrti.
481	A. 34		Konkordance již provedena.
482	A. 23		Rozsáhlé změny. Konkordance již provedena.
483	F. 8		
484	B. 3		
485	Z. 20		
486	S. 29		
487	V. 20		Konkordance již provedena.
488	B. 2		Konkordance již provedena.
489	B. 4		Konkordance již provedena.
490	B. 16		Konkordance již provedena.
<i>Svatováclavská smlouva</i>	Znění 1549		
Preambule	1.		
1. a 2.	2.		
3.	3.		
4.	4.		
5.	5.		
6.	6.		
7.	7.		
8.	8.		
9.	9.		
10.	10.		
11.	11.		
12.	12.		
13.	13.		
14. a 15.	14.		
16.	15.		

17.	16.		
18.	17.		
19.	18.		
20.	19.		
21.	20.		
22.	21.		
23.	22.		
24.	23.		
25.	24.		
26.	25.		
27.	26.		
28.	27.		
29.	28.		Změny.
31.	29.		
32.	30.		
33.	31.		
34.-54.	Není obsažen		Články se týkají převážně zemské berně a jejího vybírání.
Zřízení o ručnicích 1524	Znění 1549	O ručnicích	
1. až 5.	V. 27		Články sloučeny do jednoho a upraveny.
7. až 11.	V. 28		Článek šest <i>Zřízení o ručnicích</i> vypuštěn. Články sloučeny do jednoho a upraveny.
12.	V. 29		
13. až 18.	V. 30		Články sloučeny do jednoho a upraveny.
20.	X. 1		
21. až 22.	X. 2		Články sloučeny do jednoho a upraveny.
Není obsažen	X. 3		
Není obsažen	X. 4		
Není obsažen	X. 5		
Není obsažen	X. 6		

Obrazová příloha

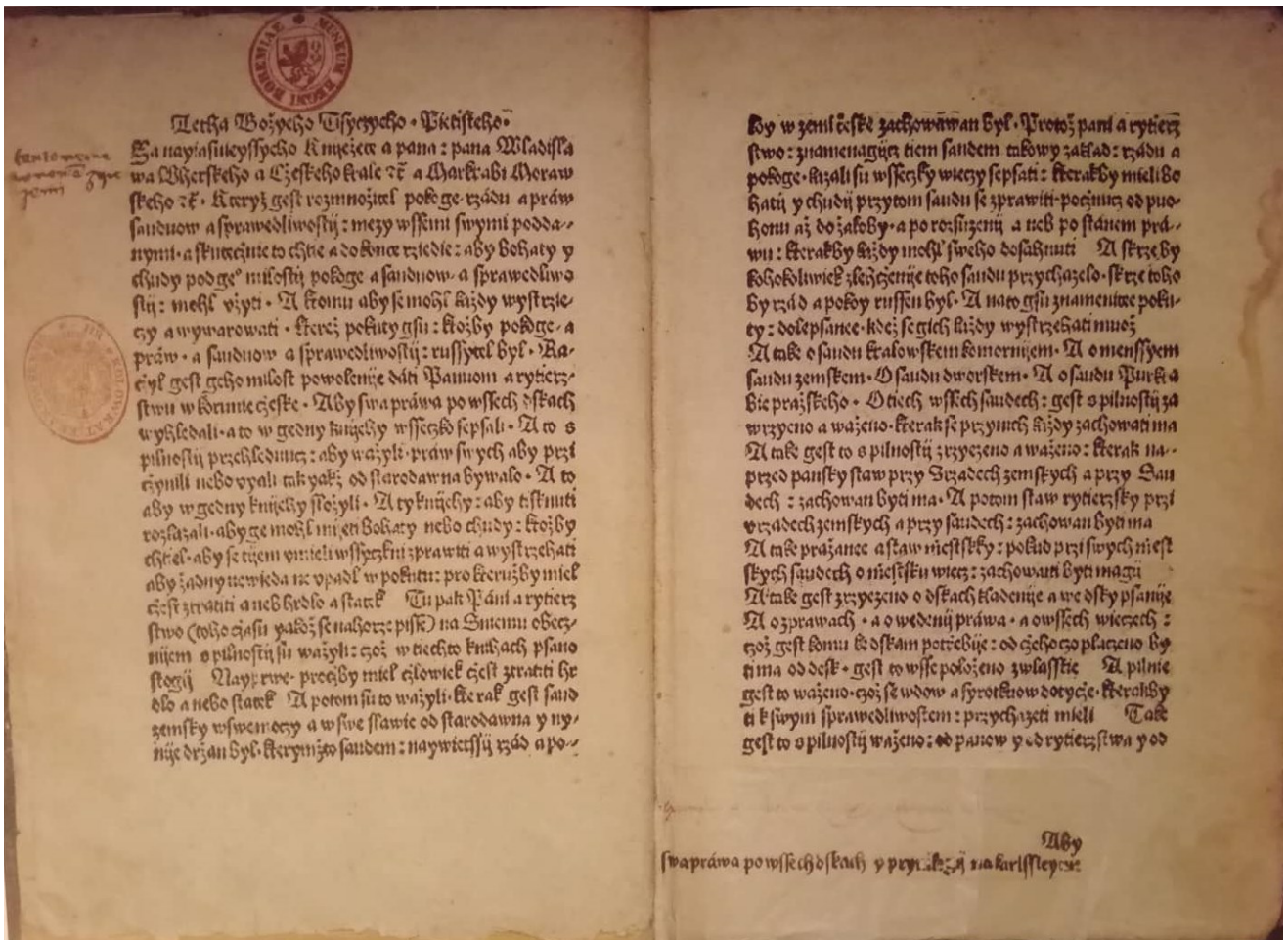
1. Titulní strana rukopisu „Jus regale montanorum aneb právo královské horníkuov“ z roku 1528, fond Národní knihovny ČR, sign. MS XVII D 43.

2. Revokační listina Karla IV. k Maiestas Carolina z 6. října 1355. Dostupné z: <http://monasterium.net/mom/CZ-NA/ACK/505/charter> [cit. 2022-06-01].

Kudost wassi duostony pane a pane Cass
 biskupe holomucki. A vrazemie panu per
 Upecha narocissi Marsalku Emstonskwi C
 ste pane wazlane z boskoniq Maylissi
 Komornice Gudy olomucke a pane wela
 me z pernstayna narobissi Komornice Gudy Emstonske
 pane Honrissi zlicienissina pane martynarie Komornice
 pane Jene Cuno z Cunstatu pane Hemydu z bitona pa
 Gynku z waldstajna a z brtnice pane wostpalku zkon
 ku pane dolieffi z boskoniq pane Albrechte starssi zstean
 berka pane Jene zpnstani pane kuse z wlassimie a
 pane Gmdizisse zsonnice a pane Jene bitovstky panie
 wozku starssi z Cunstatu pane Gynku ku z Cunstatu pa
 heralte z Cunstatu pane Gynku z waldstajna zidlozow
 sku pane Albrechte z bosko z pane uldrisse z bosko z
 pane wozku mladssi z Cunstatu pane Jana Gynku z Cunc
 tatu pane Jena mladssi zstewerka pane Jene zom
 pnicz mezeristky pane puto z hagdemburka pane bene
 si z boskoniq pane lagku zsonnice pane Jene pzo
 sty zsonnice pane Gmrave z dubrawice pane Gyn
 ku z ludanicz pane Gynku z dubrawe a zstrowe pane
 wazlane z ludanicz a pane puto zsonnice pane pertul
 te z Crwrdona a pane zbmunde z dubrawice a pane

3. Kniha tovačovská – předmluva, rukopis z počátku 16. století. Dostupné z: <http://dig.vkol.cz/dig/mi170/0001rx.htm> [cit. 2022-06-01].

4. Předmluva *Vladislavského zřízení zemského*, P. KREUZ– I. MARTINOVSKÝ– J. VOJTÍŠKOVÁ (edd.), *Vladislavské zřízení zemské*, s. 497.

**Práva a Zřízení Zem-
ská Království
Českeho.**

Ex libris *Jamniky Neysimer*
1724.

Cum Gratia & Privilegio Sa: Ae: Maie;

4. Titulní list, *Zemské zřízení z roku 1549*, Strahovská knihovna, sign. CN IV 22.

¶ List:

Sedyman

5. Zasedání zemského soudu, *Zemské zřízení z roku 1549*, Strahovská knihovna, sign. CN IV 22, Folio A VIIv.

6. Zemské zřízení z roku 1564, fond Vojenského historického ústavu. Dostupné z: <http://www.vhu.cz/exhibit/prawa-a-zrijzenij-zemska-kralowstwij-czeskeho/> [cit. 2022-06-01].

M. D. LXII.

2 4

7. Znak Moravy v zemském zřízení z roku 1562, fond Moravského zemského archivu v Brně, G 21 Staré tisky, sign. III/523